

ילד עיר

כתבה שהם סמית

איירה מיכל בוננו

הוצאת כינרת בית הוצאה לאור 2012

על הספר

עמוס, הילד בן העשר מספר 13 סיפורים, אפיזודות מחיי היום יום שלו, בלשונו ומתוך ראיית המציאות שלו, במשך שנה אחת בחייו. כל סיפור מוסיף נדבך להבנתנו את הדמות, הדמויות שסביבו והעולם שמקיף אותו

ראו ניתוח מפורט של נירה לויין בדףדף:

<http://www.dafdaf.co.il/Details.asp?MenuID=1&SubMenuID=131&PageID=3381&Ot=%E9>

עמוס מספר על עצמו, על משפחתו ועל חבריו, על הדרך שבה הוא לומד להכיר את העולם, וכפי שכותבת רבקה קרן במוסף הארץ (27.11.2012) סיפוריו משקפים "עצב מתוק". ברשת ניתן למצוא ביקורות נוספות, לדוגמה, ראו גם מאמרה של טלי כוכבי ב"הפנקס"

<http://ha-pinkas.co.il/?p=12155>

במצעד הספרים הספר מיועד לגילאי ד-ו

פעילות

סיפור הפתיחה והקשריו להמשך הספר:

- מדוע הסיפור "סליחה ספורטיבית" מתאים לפתיחת הספר?

סיפור זה מציג את בני המשפחה בכלל ואת עמוס בפרט

- מה התכונות הראשונות שהקורא לומד על כל אחת מהדמויות?
  - מהם היחסים בין הדמויות?
  - "אמא חייכה ואמרה שגם לי וגם לאבא יש נטייה להתרגז מהר ולהיעלב מהר ולחשוב שאם משהו משתבש זה סוף העולם"(עמוד 9)
- מצאו אירועים נוספים בספר שבהם תכונה זו של עמוס באה לידי ביטוי.
- איך עמוס מתמודד עם התכונה הזו שלו?
  - איך אבא של עמוס עוזר לו להתמודד עם הכעס?(עמוד 31)
  - ספרו על מקרים בהם רציתם לבקש סליחה וזה לא יצא לכם
  - איך עמוס מתמודד עם תחושת הכישלון (סיפור התחרות עמוד 47)?
  - מה הייתם עושים במקומו בתחרות מעין זו?

תספורות.

- בסיפור השני הקורא נפגש עם אדם, חברו של עמוס. אפשר להשוות בין שתי התספורות של אדם (עמוד 11) ושל עמוס (עמוד 65)
- איך מייצגת התספורת של אדם את היחסים המורכבים בינו לבין הוריו?
  - סיפור התספורת של עמוס מסתיים במילים "ואחרי זה פשוט התיישבתי שם והסתכלתי על עצמי במראה כאילו שאני אדם זר עד שאלבר חזר"(עמוד 68).
- מי הוא אלבר הספר? מה הרגיש עמוס? מה הלבטים שאולי היו לו?
- מה הייתם עושים במקומו של עמוס במספרה?

להביע רגשות

"לילדים קטנים קל לברך וגם למבוגרים זה קל אבל למישהו באמצע, כמוני זה מאד קשה"
(עמוד 18)

- מדוע קשה לעמוס לכתוב ברכה לחבר?
- האם לבנים יותר קשה להכין ברכה מאשר לבנות?
- האם אתם אוהבים לקבל ברכות ליום ההולדת שלכם?
- האם אתם מכינים ברכות מושקעות לחברים?
- הכינו ברכה מושקעת לחברוה שיש לזולה היום יום הולדת.
- מה הרגיש עמוס כשקיבל מכתב אהבה מדריה? (עמוד 85)
- למי פנה כדי להתייעץ?
- מה כתב עמוס לדריה בתשובה?

- ספרו על חוויות דומות שהתנסיתם בהן.

לחץ חברתי

סיפורים אחדים בספר מזכירים באופן ישיר או עקיף את נושא הלחץ החברתי ואת הדרך שבה עמוס מתמודד איתו.

- איך מתבטא הלחץ החברתי בסיפור הנייד הראשון של עמוס?
- מה הרגיש עמוס כשאיבד את הנייד? (אפשר להשוות לספר "מעשה קסמים" מצעד הספרים תשע"ד דףדף- הילד שאיבד את המצלמה)
- ספרו על משהו שמאד רציתם ואיבדתם. כיצד הרגשתם? כיצד הגבתם? כיצד הגיבה הסביבה?

גם ברכיבה על האופנים שהסתיימה בתאונה בא לידי ביטוי הלחץ החברתי: "מה היה קורה אם התוכניות שלנו לא היו משתנות והיינו סתם מסתובבים ולא פוגשים את עומר שפרלינג והולכים איתו למקום הזה, שמעכשיו אני אשנא" (עמוד 75)

- ספרו מה עשה עמוס, כיצד הגיב לאחר מכן על מה שעשה?
- מה דעתכם על אירוע זה?

להכיר את המציאות

עמוס לומד על מצוקות ובעיות ומגיב עליהן. בחרו לפחות אחד מהרשימה הבאה. תארו את האירוע ואת השפעתו על עמוס. כיצד הגיב?

- אלברט הספר
- הקבצנית
- הטובע בים
- הוריו של אדם
- להיות אסיר

בית הספר

- מה מקומו של בית הספר בסיפוריו של עמוס? (מצאו מקרים שבהם יש איזכור לבית הספר ויחסו של עמוס אליו)

המשפחה של עמוס

דרך הסיפור על הטיול בשבת (עמוד 21) אפשר להכיר את המשפחה, את היחסים ביניהם, את הערכים שלהם,

- מהו יום יפה בעיני עמוס? בעיני הוריו?
- מהו יום יפה בעיניכם?

- מה דעתם של ההורים על רכבי שטח?
- איך נראים הילדים הנוסעים ברכבי שטח?
- למי קוראים בני המשפחה "משפחות עצלניות"?
- מה נרמז מתוך סיפור השקיעה בבוץ והנסיעה עם "משפחת עצלנים נחמדה" הביתה?
- ספרו על התקשורת בין עמוס והוריו (לדוגמה, עמוד 9, 15, 31, 44, 86).

איורים וסיפורים

1. סמנו במעגל באילו מתוך סוגי הספרים שברשימה **תמיד** יהיו איורים:

- ספרי הרפתקאות
- ספרי ריגול
- ספרים לפעוטות
- ספרי לימוד
- ספרי קריאה למבוגרים
- ספרי מסע וטיולים
- רומנים
- קומיקס
- ספרי שירה

דיון בקבוצה (אפשר גם לענות באופן יחידי או בזוגות)

כדאי לערוך דיון זה בשיתוף עם מנחה.

בספר "עליסה בארץ הפלאות" – שהוא אחד מספרי הילדים והמבוגרים המפורסמים

והמתורגמים אומרת עליסה: "**ספר ללא תמונות איננו מעניין בכלל**"...

בכך קבעה עליסה את עמדתה לגבי חשיבות האיור בספרים. מעניין מה דעתכם בנושא זה.

דונו בקבוצה:

מה חשיבותו של האיור לסיפור.

התייחסו להיגדים הבאים המציגים כמה תכונות של האיור:

- איורים חשובים להבנת הנקרא. (איור **מסביר** את הסיפור)
- איורים משלימים את הכתוב אך אינם חיוניים. (איור **מוסיף** - משלים את הסיפור)

- איורים משמשים לקישוט, ומגבירים את הנאת הקוראים מהכתוב. (איור **מקשט** וגורם הנאה)
- איורים מרחיבים את נקודת המבט על המסופר ובכך מעצימים את הסיפור. (איור **מעצים** את הסיפור).

איזו תכונה של האיור מתוך בהיגדים נראית לכם הכי חשובה, הסבירו. מהי הבחירה שלכם, נמקו.

האיורים בספר ילד עיר

מאיירת הספר היא מיכל בוננו. בראיון עמה באתר <http://ha-pinkas.co.il/?p=2495> היא מסבירה כיצד היא מאיירת. מומלץ לקרוא את הראיון.

שיתוף פעולה בין הסיפור לאיור

איור מס 1

(האיור מתייחס לסיפור האסיר עמ' 70)

התבוננו באיור. תארו אותו.

1. מה יודעים על החדר של עמוס על פי הסיפור?
2. מה יודעים על החדר של עמוס לפי האיור?
3. האם האיור מצליח להעביר את הרעיון המובע בסיפור?
4. האם האיור והסיפור משתפים פעולה ביניהם? הסבירו.

איור מס 2

התבוננו באיור מס' 2 (המתייחס לסיפור ראסטות עם 13)

ענו:

- מהי הדילמה של אדם?
- כיצד בחרה המאיירת להציג את הדילמה הזאת?
- כיצד יודעים כי האיור מתייחס לסיפור ראסטות ולא לסיפור תספורת?
- מה דעתכם על שיתוף הפעולה בין הסופרת למאיירת בסיפור זה?

איור שמרחיב את גבולות הסיפור

התבוננו באיור (המתייחס לסיפור הנייד הראשון שלי (עמ'39)

ענו

- מיהן הדמויות באיור?
- מי עוד נראה באיור?
- מה רואים ברקע? ומה רוצה המאיירת לומר בכך?
- האם אפשר מתוך האיור להבין מהי עמדתה של המאיירת בנושא הטלפון הנייד?
- האם אפשר לומר כי האיור הנוכחי **מרחיב את נקודת המבט על המסופר ובכך מעצים את הסיפור? הסבירו.**

האם אפשר להבין את הסיפור ללא האיור?

ענו:

- לאיזה סיפור מתאים איור זה?
- מה מוסיף האיור לסיפור, לפי דעתכם?
- האם האיור מספק לסיפור מידע נוסף?
- האם אפשר להבין את הסיפור ללא האיור? הסבירו.

איור יכול לספר סיפור חדש

התבוננו באיור הבא:

השתדלו להסתכל על איור זה ללא קשר לסיפור.

- חברו סיפור על הדמות:
- מי היא דמות זו?
- מה מעשיה של הדמות?
- היכן היא מתגוררת?
- אירוע מעניין בחייה של הדמות.

ענו:

- עד כמה השפיע הסיפור *תספורת* על הסיפור שלכם?
- האם אפשר לחבר סיפור לפי איור?

מתנסים באיור

בחרו את אחד הסיפורים שבספר ועצבו לו איור משלכם.

תוך כדי עבודה רשמו:

- מה היו שיקולי הדעת שלכם בבחירת הסיפור?
- במה נעזרתם כדי לעצב את האיור שלכם? (צילומים, ציורים אחרים, דמיון וכו')

• מה היו הקשיים שלכם באיור?

חזרו להיגדים שבתחילת ההפעלות בנושא איור.

ענו:

לאיזה סוג של איורים מתאים האיור שאיירתם?

הכינו:

ד"ר איה מרבך

ד"ר רחל עזוז

מחברות סדרת ספרי הלימוד "לשון ועוד", "לקרוא ועוד", "עברית ועוד"